
Németh Bálint

KONDEZCSÍK

*„Aztán hogy miért fekete a légypiszok a falon,
és miért fehér a fekete táblán.”*

(Tatay Sándor: PUSKÁK ÉS GALAMBOK)

A hamutartó évek óta látta el feladatát a repülőtér bejárata mellett, rajta oltották el sietősen cigarettavégeiket az induló utasok. Nem hiszem, hogy sokan méltatták volna figyelemre, holott képzeld csak el, hány náció fiainak és leányainak állt már szolgálatában, hányféle cigarettamárkát nyelt le csöndben ez a fémtest, micsoda kulturális olvasztótégelyt működtetett, míg a takarítók ki nem ürítették néha, a diszkrét fémgyomor. Egy reményektől feszülő januári napon aztán életbe lépett a törvény, ami az országban üzemelő kocs mák, kávézók, gyárak, irodák, kaszinók, kórházak, vasút- és autóbuszállomások zárt helyiségei mellett – nagyon helyesen! – a bejáratok ötméteres környezetében is megtiltotta a dohányzást, és a hamutartó eltűnt a bejárat mellől. A fémhengert egy hozzá megszólalásig hasonlító fémhenger váltotta. A húsba vágó különbség akkor vált nyilvánvalóvá, mikor az ember a gyakran hevenyészett rítust befejezván meg akart szabadulni a cigarettavégtől, az új fémhengerről ugyanis hiányzott a csikkek szakszerű eloltására szolgáló lyukacsos-rácsos felület. A történeteknek, mint rendszeren, most is következményei voltak. A megzavarodott dohányosok vérmérséklettől függően vagy az új fémhenger kissé ívelt tetején igyekeztek elnyomni a csikket (olyasféle, bár fekete nyomot hagyva így, mint a kondenzcsík az égen), vagy egyszerűen a földre hajították. A kialakult áldatlan állapotot sem a tiltó matricák kihelyezése, sem a dohányzásra kijelölt hely későbbi meghatározása nem szüntette meg. (A kijelölt terület egyébként nagyjából két méter széles sáv a járdán, ahol az induló utasok java része kénytelen-kelletlen, befogott orral elhalad.) Mi, földhözragadtak, akik cigarettánkat csakis a kijelölt helyen szívjuk, vetünk néha egy-egy értő pillantást a bejárat melletti csikkek szép halmára, a multikulturalizmusnak erre a tündéri logikával megvalósított példájára, amit csak átmenetileg számolnak fel néha a takarítók, miközben seprűjük nyomán messze száll a por. Máskülönben mintha egy kifordult gyomor tartalmát látnánk ott mi, akik előbb-utóbb mindig, mindent megemészünk, ha muszáj.

EGY SZABADON KISAJÁTÍTHATÓ MONDAT

Hol *az* van,
ott *az* van,
nemcsak ebben,
nemcsak abban,
de amott is,
amabban,
nemcsak az ilyen-olyan
amolyanban,
nemcsak az ugyanolyan
ugyanabban,

ott *az* van,
így és úgy,
mondják vagy nem mondják,
de *az* van,
nemcsak jelentésben,
üres hangalakban,
nemcsak a rámutatásban,
de a névmásban
magában is
az van –

ez van, barátom,
mert *az* van,
mert nincs esélye
másnak,
aki mondja
másnak,
az mondja
magának.